

NACIONALNA STRATEGIJA ZA PROVEDBU SCHEME ŠKOLSKOG VOĆA I POVRĆA

za razdoblje od 01. kolovoza 2014. do 31. srpnja 2015.

MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE

I UVOD

Potrošnja voća u Hrvatskoj¹ u svježem i smrznutom obliku u razdoblju od 2000. do 2011. godine iznosila je 51,8 kg po članu kućanstva.

Najveća je potrošnja jabuke 14,76 kg, južnog voća 12,35 kg i banana 9,52 kg slijedi koštuničavo voće 4,18 kg, bobičasto voće 2,12 kg i kruška sa svega 1,46 kg.

Ispitivanje prehrambenih navika djece u osnovnim školama u Republici Hrvatskoj u sklopu projekta *Ponašanje u vezi sa zdravljem u djece školske dobi*², pokazalo je da:

- 66 % učenika i učenica ne jede voće svaki dan,
- 76 % učenika i učenica ne jede povrće svaki dan.

S porastom dobi učenika i učenica zabilježen je pad u konzumaciji voća i povrća, kao i to da djevojčice jedu više voća i povrća u svim dobnim skupinama. Podaci za 2010. godinu pokazuju da 44 % učenika i učenica u dobi od 11 godina svakodnevno jede voće, dok u dobi od 13 godina to čini njih 35 %. Nadalje, svega 29 % učenika i učenica u dobi od 11 godina svakodnevno jede povrće. Taj postotak je još niži među učenicama i učenicima u dobi od 13 godina gdje povrće svakodnevno jede njih tek 23 %.

Obzirom na ovaj i druge podatke koji se odnose na prehrambene navike djece u Republici Hrvatskoj, a u cilju prevencije i smanjenja debljine djece odlučili smo se za provedbu *Scheme školskog voća i povrća* i povećanje unosa svježeg, sezonskog voća i povrća u svakodnevnoj prehrani djece.

Tekst Nacionalne strategije za provedbu *Scheme školskog voća i povrća* nalazi se na stranici www.mps.hr.

II PRAVNI TEMELJ

Nacionalna strategija za provedbu *Scheme školskog voća* napravljena je temeljem:

- *Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013.)* (u daljnjem tekstu: Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća)
- *Provedbene Uredbe Europske Komisije (EZ) broj 288/2009 od 07. travnja 2009. u odnosu na potporu Europske unije opskrbi voćem i povrćem, prerađenim voćem i povrćem i bananama djece u obrazovnim ustanovama u okviru Scheme školskog voća (SL L 94, 8.4.2009)* (u daljnjem tekstu: Uredba Komisije (EU) br. 288/2009)
- *Provedbene Uredbe Komisije (EU) br. 1216/2013 od 28. studenog 2013. kojom se ukida Uredba (EZ) br. 288/2009 u pogledu roka do kojega države članice mogu obavijestiti Komisiju o svojoj strategiji i podnijeti zahtjev za potporu i*

¹ Izvor: Državni zavod za statistiku (Statistički ljetopis 2013. i Osnovne karakteristike potrošnje kućanstava u 2011. - Anкета o potrošnji kućanstava)

² Izvor: HBSC projekt, 2010 - The Health Behaviour in School-aged Children Project

roka do kojega Komisija mora donijeti odluku o konačnoj alokaciji sredstava u okviru Sheme školskog voća

- Provedbene Uredbe Europske Komisije (EU) br. 221/2014 od 7. ožujka 2014. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 288/2009 u pogledu utvrđivanja indikativne raspodjele potpore u okviru Programa distribucije voća u školama
- Uredbe Komisije (EZ) br. 1913/2006 od 20. prosinca 2006. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu agromonetarnog sustava za euro u poljoprivredi i o izmjenama i dopunama određenih uredbi (SL L 365, 21. 12. 2006.)

III CILJNA SKUPINA

U Shemu školskog voća i povrća uključena su djeca od 1. do 8. razreda osnovne škole na području Republike Hrvatske.

Prema podacima EUROSTAT-a³ u Republici Hrvatskoj je 2012. godine bilo 205.774 djece u dobi od 6 do 10 godina.

Praćenje stanja uhranjenosti djece u dobi od 7 do 14 godina u razdoblju od 2005. do 2009. godine⁴ pokazalo je da je 26,4 % školske djece imalo prekomjernu tjelesnu masu, od čega je:

- 15,2 % djece imalo povećanu tjelesnu masu, a
- 11,2 % djece bilo je debelo.

U ovoj razvojnoj fazi moguće je oblikovati prehrambene navike djece s ciljem trajnog povećanja udjela voća i povrća u njihovoj prehrani kako bi se spriječila rana debljina i druge bolesti uzrokovane neadekvatnom prehranom.

IV UČESTALOST RASPODIJELE

Prihvatljivo voće i povrće u okviru Sheme školskog voća i povrća raspodijelit će se najmanje jednom tjedno kao zaseban obrok, neovisan od obroka školske prehrane.

Voće i povrće isporučivat će se najmanje jednom tjedno u dane održavanja nastave u skladu sa školskim kalendarom tijekom cijele nastavne godine.

V PRIHVATLJIVI PROIZVODI

Lista prihvatljivog voća i povrća

TARIFNA OZNAKA	PROIZVOD
0805 20	mandarina
0808	jabuka
	kruška

³Izvor: EUROSTAT- Statistički ured Europske unije

⁴Izvor: Hrvatski zavod za javno zdravstvo

	šljiva
	breskva
0809	nektarina
	trešnja
0810 10 00	jagoda
0702 00 00	rajčica
0706	mrkva

Lista prihvatljivog voća i povrća sastavljena je u skladu s Dodatkom I Dio IX Uredbe (EU) br. 1308/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća.

Preporučena dnevna količina ovisno o dobi djeteta i proizvodu iznosi od 100 do 150 g po djetetu.

Kriteriji za odabir prihvatljivog voća i povrća

Pri odabiru voća i povrća rukovodili smo se kriterijima koji osiguravaju:

- svježinu voća i povrća, a time i najbolje iskorištenje nutritivnih vrijednosti
- potrošnju voća i povrća sa obližnjih gospodarstava čime se smanjuje broj tretiranja sredstvima za zaštitu bilja te negativni učinak na zdravlje
- isporuku voća i povrća proizvedenog na lokalnim gospodarstvima čime se skraćuje lanac opskrbe i smanjuju troškovi transporta i distribucije te negativni učinak na okoliš
- raspoloživost voća i povrća tijekom sezone
- povezanost s pratećim mjerama (npr. posjet obližnjim poljoprivrednim gospodarstvima koja proizvode voće i povrće).

Stoga su na listi prihvatljivih proizvoda one vrste voća i povrća koje mogu zadovoljiti ove kriterije.

VI NADLEŽNA TIJELA

U provedbu *Scheme školskog voća i povrća* uključena su sljedeća tijela:

Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo zdravlja i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Savjetodavna služba i Agencija za odgoj i obrazovanje.

U okviru *Scheme školskog voća i povrća* navedena tijela nadležna su:

- Ministarstvo poljoprivrede
 - za odobravanje tijela nadležnog za komunikaciju
- Ministarstvo zdravlja
 - za odobravanje tijela nadležnog za monitoring i evaluaciju
 - za potvrđivanje liste prihvatljivih proizvoda
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta
 - za potvrđivanje škola.

Sva tri ministarstva nadležna su za:

- informiranje javnosti o voću i povrću i njegovoj važnosti u zdravoj prehrani
- promoviranje konzumiranja voća i povrća na jednostavan i zanimljiv način.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Agencija za odgoj i obrazovanje u suradnji sa Ministarstvom zdravlja i Hrvatski zavod za javno zdravstvo nadležni su za:

- edukaciju nastavnika i roditelja o voću i povrću, zdravim prehrambenim navikama i sprječavanju rasipanja hrane.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta i Agencija za odgoj i obrazovanje nadležni su za:

- informiranje škola i svih djelatnika koji rade s djecom o važnosti provedbe i obvezama koje proizlaze iz provedbe *Sheme školskog voća i povrća*.

Ministarstvo poljoprivrede i Ministarstvo zdravlja nadležni su za:

- praćenje provedbe *Sheme školskog voća i povrća* na godišnjoj razini na temelju podataka dostavljenih od Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju.

Ministarstvo poljoprivrede nadležno je za inspekcijski nadzor usklađenosti voća i povrća s tržišnim standardima u skladu s:

- *Provedbenom Uredbom Europske komisije (EU) broj 543/2011 od 7. lipnja 2011. kojom se utvrđuju detaljna pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) broj 1234/2007 u odnosu na sektor voća i povrća i prerađenog voća i povrća.*

Škole su nadležne za:

- edukaciju učenika od 1. do 8. razreda osnovne škole o voću i povrću, zdravim prehrambenim navikama i sprječavanju rasipanja hrane
- organiziranje raspodijele i evidenciju prijema voća i povrća namijenjenog učenicima, pripremu voća i povrća za potrošnju u školi te praćenje potrošnje voća i povrća.

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju nadležna je za:

- raspisivanje javnog poziva i odabir dobavljača
- odobravanje dobavljača i određivanje iznosa prava na potporu po pojedinoj školi u okviru *Sheme školskog voća*
- administrativnu kontrolu i kontrolu na terenu provedbe *Sheme školskog voća i povrća*
- isplatu potpore.

Hrvatski zavod za javno zdravstvo nadležan je za:

- monitoring i evaluaciju utjecaja *Sheme školskog voća i povrća* na prehrambene navike i zdravlje školske djece.

Savjetodavna služba u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, Ministarstvom znanosti, obrazovanja i sporta, Ministarstvom zdravlja, Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo nadležna je za:

- organizaciju predavanja na regionalnoj i lokalnoj razini s ciljem edukacije djece, roditelja, nastavnika i šire javnosti o značaju *Sheme školskog voća i povrća* u oblikovanju zdravih prehrambenih navika u razdoblju odrastanja i sprječavanju rasipanja hrane.

Dobavljači voća i povrća u suradnji sa školama nadležni su za organizaciju pratećih mjera na poljoprivrednim gospodarstvima.

VII PRATEĆE MJERE

Kako bi se osigurala efikasnost *SHEME školskog voća i povrća* među djecom u osnovnoj školi provodit će se neke od sljedećih pratećih mjera:

- organizacije satova degustacije
- postavljanja i održavanja nastave u vrtu
- organizacije posjeta poljoprivrednim gospodarstvima i sličnih aktivnosti za povezivanje djece s poljoprivredom
- edukacije djece o poljoprivredi, zdravim prehrabnim navikama i pitanjima zaštite okoliša u vezi sa proizvodnjom, distribucijom i potrošnjom voća i povrća
- poticanja distribucije voća i povrća u skladu sa ciljevima *SHEME školskog voća i povrća*.

Sustavnom edukacijom djece i njihovih roditelja, učitelja i šire javnosti kroz prateće mjere pridonijet će se:

- podizanju razine svijesti o važnosti potrošnje voća i povrća kao nutritivno izuzetno vrijednih namirnica
- sprječavanju rasipanja hrane
- provedbi ove mjere u što široj populaciji.

Ove mjere trebale bi postati dio širih aktivnosti u Republici Hrvatskoj na osvješćivanju potrošača u smislu promjene prehrabnih navika s aspekta očuvanja zdravlja i kontrole unosa šećera, soli i masti, a provoditi će se u okviru redovitih mjera edukacije institucija koje provode ove aktivnosti.

VIII PRIHVATLJIVI TROŠKOVI

Troškovi prihvatljivi za potporu u okviru *SHEME školskog voća i povrća* su sljedeći:

a) troškovi za voće i povrće isporučeno školama

b) troškovi direktno vezani uz provedbu *SHEME školskog voća i povrća*:

- (I) troškovi monitoringa i evaluacije;
- (II) troškovi komunikacije vezane uz informiranje šire javnosti o *SHEMI školskog voća i povrća* uključujući plakat. Ovi troškovi mogu uključiti i informativni i promotivni materijali kao što su pisma, leci, brošure, pribor i slično.

Ukupni iznos troškova iz točke (b) (I) ove Strategije ne smije prijeći 2 % godišnjeg iznosa Europske unije alociranog Republici Hrvatskoj.

Troškovi iz točke (b) (II) ovog Programa ne smiju se financirati iz drugih fondova Europske unije i njihov ukupni iznos ne smije prijeći 2 % godišnjeg iznosa Europske unije alociranog Republici Hrvatskoj.

Plakat iz točke (b) (II) ovog Programa izrađuje Savjetodavna služba i dostavlja školama na početku školske godine.

Izdaci koji se odnose na troškove osoblja nisu prihvatljivi u okviru *SHEME školskog voća i povrća* osim troškova osoblja koji su dio troškova vezanih za aktivnost isporuke školama, kada se radi poboljšanja produktivnosti koriste vanjski resursi - outsourcing.

IX KORISNICI POTPORE

Korisnici potpore *SHEME školskog voća i povrća* su:

- odobreni dobavljači voća i povrća
- odobreno tijelo koje provodi monitoring i evaluaciju
- odobreno tijelo koje provodi komunikaciju.

X MONITORING I EVALUACIJA

Hrvatski zavod za javno zdravstvo je nadležan za monitoring utjecaja *SHEME školskog voća i povrća* na godišnjoj razini i evaluaciju njene učinkovitost na prehrambene navike i zdravlje školske djece.

Monitoring i evaluacija *SHEME školskog voća i povrća* provodit će se istraživanjem među učenicima o znanju, stavovima i navikama vezanim uz važnost voća i povrća u svakodnevnoj prehrani.

Ministarstvo nadležno za poljoprivredu obavlja monitoring provedbe *SHEME školskog voća i povrća* i dostavlja Europskoj komisiji izvješće o evaluaciji.

XI FINANCIJSKI OKVIR

Provedba *SHEME školskog voća i povrća* u školskoj godini 2014./2015. financirat će sa 1.360.845 EUR (90 %) iz Europskog fonda za garancije u poljoprivredi (EAGF) i 151.205 EUR (10 %) iz Državnog proračuna Republike Hrvatske.

Za sve prihvatljive troškove u okviru *SHEME školskog voća i povrća* porez na dodanu vrijednost (PDV) u iznosu od 378.012,5 EUR osigurat će se na poziciji A568050 - Mjere intervencije na tržištu poljoprivredno prehrambenih proizvoda u Državnom proračunu Republike Hrvatske.

Troškovi provedbe *SHEME školskog voća i povrća* u 2014./2015. sveukupno iznose 1.890.062,5 EUR (uključivo PDV).

Obračun distribucije voća i povrća od strane dobavljača provoditi će se na mjesečnoj razini.

ZAHTJEV ZA ISPLATU SREDSTAVA

	Država članica	Hrvatska	
	Školska godina	2014/2015	
	Indikativna raspodjela potpore temeljem <i>Provedbene Uredbe Europske Komisije (EU) br. 221/2014 od 7. ožujka 2014. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 288/2009 u pogledu utvrđivanja indikativne raspodjele potpore u okviru Programa distribucije voća u školama</i> , izražena u EUR	1.360.845 EUR	
Q1	Mogućnost korištenja više od indikativne raspodjele potpore temeljem članka 4. stavka 3. Dodatka II	-	NE
Q2	Ako u Q1 je NE, vrijednost potpore treba izraziti u EUR	1.360.845 EUR	Jedan milijun tristo šezdeset tisuća osam stotina četrdeset i pet eura
Q3	Ako je DA u Q1, najveća dodatna raspodjela potpore koja se traži, u EUR, (dodatno na indikativnu raspodjelu)	-	-